

VALLOMÁS A SORSDÖNTŐ NAPOKRÓL

BOGDÁNFI SÁNDOR: *Óriások.*

Forum, Újvidék, 1971.

Íróink — sajnos, kevés kivétellel — nem kényeztetik el olvasóinkat túlságosan minőségi ifjúsági irodalommal. Különösen kevés mű foglalkozik megfelelő művészi színvonalon Vajdaság lakosságának sajátos nemzetiségi összetételéből fakadó reális életmódjával a múltban és a jelenben, a különböző anyanyelvű emberek egymáshoz való viszonyával, a testvériség-egység gondolatának gyakorlatilag is átértett s kivetített problémakörével.

Bogdánfi Sándor *Óriások* című könyve azonban mintha kivételt képezne a fenti megállapítások alól.

Nem kizárólag a rangos helyet biztosító Neven-díj szól az ifjúsági regény értékei mellett, hanem egy, a különböző nemzetiségű népek közös eszméjét hirdető, a válságos korszak részleges, elfogulatlan, s őszinteségében megkapó feltárása is, melyről — valljuk be — eleddig jobbra a szólamok, a jelszavak, a frázisok ígézetében írtunk vagy beszéltünk.

Az *Óriások* hősei többnyire kamaszfigurák, a gimnázium utolsó osztályának kis csoportja, érdekszövetsége, fiatal fiúk, lányok. A délbánáti városka végzős növendékei között van szerb, román, német, magyar anyanyelvű diák. Őszinte barátság kapcsolja őket össze, rokonszenves, humanus gondolkodás, haladó eszmék kovácsolják egyggyé a békében is a kis társaságot, de a nagy történelmi változások pillanataiban is tekintet nélkül nemzetiségi-nyelvi hovatartozásukra. A sorsdöntő napok súlya nem egyszer a szülők magatartására is rányomja bélyegét, és nem mindig a legheylesebb történelmi áramlatoknak engedve szeretnék befolyásolni gyermekeiket...

A szerző alapgondolata a testvériség-egységről, a példás, fegyelme-

zett emberi magatartásról a nehéz időkben, az összetartozás erős kohéziójáról, a kamaszok jelképesen is óriássá válásáról mindenképpen helytálló, őszinte, szükséges kinyilatkoztatás. Meg kell említenünk azonban a könyv hiányosságait, a művészi kifejező erő helyenkénti elhalványodását is.

Úgy érezzük, hogy meseszövése nem eléggé folyamatos, a hősök jellemét és cselekedeteit a legenda és idealizmus fátyla lengi be, figurái nem eléggé hús-vér emberek, a történet meglehetősen egysíkú, az éles ellentétek, valamint a drámai fordulatok valamiképpen megszeliődnek a szerző tolmácsolásában. Pedig számtalan lehetőség, alkalom kínálkozott számára az összetettebb, árnyaltabb cselekmény kialakítására, a differenciáltabb jellemű hősök megteremtésére, de ezzel a lehetőséggel — sajnos — csak olykor élt; nem mindenütt lehetjük fel a külső események megfelelő belső, mélyebb értelmű vetületeit.

Ennek ellenére egy nagyon humanus eszme szolgálatában születt, a testvériség-egység szellemének maradandó értékeit, jelentőségét és fontosságát hirdető, alapjában véve sikeres írásműről beszélhetünk.

»Ezzel a könyvvel tartozásoamat szeretném leróni verseci iskolatársaimnak, gyermekkoromnak, az ódon gimnáziumnak, ahol embert faragtak belőlem, de egy nagy eszmének is, amely a soknemzetiségű Vajdaságban csírázott és sarjad immár három évtizede: a testvériségnek« — vallja könyvéről az író.

Ez a magasztos és nemes célkitűzés új lehetőségeket, új távlatokat nyithat a háborús idők ismételt feltárására, és új értékekkel gazdagíthatja vajdasági magyar nyelvű ifjúsági irodalmunkat.

MOLNÁR CS. ATTILA